

3.6.2014

Saksansvarlig: Frank Arntsen

Saksbehandlere: Tone Merethe Aasen / Lindis Burheim / Tore Haugen

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: NTNU Visjonsarbeid. Strategisk grunnlag for videre utvikling av Campus
NTNU

Tilråding:

Gjennom NTNUs strategi «Kunnskap for en bedre verden - NTNU internasjonalt fremragende» har styret vedtatt ambisiøse mål for NTNU. Framtidens campusutvikling må bygge opp under disse målene. Spesielt fremheves NTNUs særlige mandat om å fremme tverrfaglige studietilbud og å samarbeide i hele fagbredden, samt muligheten til å styrke universitetets nasjonale og internasjonale rolle.

Styret ved NTNU stiller seg bak anbefalingen i rapporten «NTNU 2060 Visjoner for campusutvikling» om at en mer samlet campus ved Gløshaugen vil understøtte universitetets evne til å oppfylle sin strategi og sitt samfunnsoppdrag. Styret legger visjonsrapportens anbefalinger til grunn for videre utvikling av campusløsninger for universitetet. Et viktig premiss er at utvikling av alle NTNUs campuser skjer på grunnlag av en samlet vurdering av universitetets behov, og realiseres i tråd med en helhetlig plan.

Styret peker på nødvendigheten av å få en snarlig og fremtidsrettet løsning på NTNUs arealbehov, slik Kunnskapsdepartementet har lagt til grunn for igangsetting av konseptvalgutredningen i 2013.

På forespørsel fra Kunnskapsdepartementet vil styret gi sitt endelige råd angående konsept for NTNU campus når KS1-vurderinger foreligger.

Bakgrunn

Rapporten «NTNU 2060 Visjoner for campusutvikling» er resultat av et internt utredningsarbeid gjennomført i siste halvdel av 2013 på oppdrag for Rektor. Mandatet var å utarbeide visjoner for utvikling av alle NTNUs campuser i et langsiktig strategisk perspektiv. Som en del av visjonsarbeidet inviterte NTNU egne fagmiljø og

organisasjoner, samt viktige eksterne aktører, til å komme med sine synspunkt på visjonsrapporten. Innspillene er samlet i et eget dokument, som sammen med «NTNU2060 Visjoner for campusutvikling» utgjør grunnlaget for denne saken. Styret skal i denne saken vurdere om visjonsrapportens anbefaling om å videreutvikle NTNUs campuser i en mer samlet modell på en god måte legger grunnlag for den videre utviklingen av et NTNU.

En viktig drivkraft for å gjennomføre visjonsarbeidet, var regjeringens ønske om allerede i år å beslutte hvordan NTNUs nåværende og fremtidige arealbehov skal møtes. Foreliggende konseptvalgutredning (KVU) og pågående KS1 vil være deler av grunnlaget for regjeringens beslutning, sammen med Visjonsrapporten og andre utredninger.

I behandlingen av denne saken vil styret gi sin foreløpige tilbakemelding på spørsmålet om framtidig lokalisering av SVT- og HF-fakultetene, som i dag har hovedtyngden av sin aktivitet på campus Dragvoll. På forespørsel fra Kunnskapsdepartementet vil Styret gi sitt endelige råd med hensyn til campuskonsept. De perspektiver for videre universitetsutvikling som trekkes opp i visjonsrapporten vil i tillegg inngå som en naturlig del av framtidige strategiprosesser.

NTNU2060 Visjoner for campusutvikling - anbefalinger

«NTNU 2060 Visjoner for campusutvikling» er fundert i NTNUs strategi 2011– 2020, «Kunnskap for en bedre verden», og i de føringer Stortinget la ved etablering av NTNU i 1996. NTNUs oppdrag er å ta et nasjonalt ansvar for teknisk-naturvitenskapelig forskning og utdanning. Samtidig skal NTNU være et breddeuniversitet som inkluderer humaniora, samfunnsvitenskap, medisin, arkitektur og kunst. Målet er å utvikle robuste fagmiljø med høy kvalitet innen alle NTNUs fagområder, og i skjæringspunkter mellom dem. Utvikling av samarbeid og kunnskap på tvers av fag er gitt NTNU som et særlig ansvar. NTNU kjennetegnes av eksperimentell og tverrfaglig virksomhet og stor grad av samspill med arbeidslivet og samfunnet.

I en akademisk verden i rask utvikling og endring er det viktig å ha en tydelig profil og egenart. Samtidig må universitetet være dynamisk nok til å tilpasse seg nye krav og behov. Utvikling av campus er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. I visjonsarbeidet har det derfor vært sentralt å analysere hvordan campusutvikling kan bidra til å opprettholde og videreutvikle NTNU som et attraktivt universitet for studenter og ansatte. En viktig premiss for analysen er utfordringer skapt av nasjonale og internasjonale endringer – blant annet et større behov for fleksibilitet, en ny digital virkelighet og økt internasjonalisering.

Utviklingstrekk som er særlig interessante å vurdere ved utforming av universiteters framtidige strategier er blant annet synergier i kunnskapstriangelet, internasjonalisering og mobilitet, nye utdanningsformer, relevans og åpenhet, og konkurransen om de beste studentene og vitenskapelig ansatte. Samarbeid på tvers av tradisjonelle faggrensener for å finne nye løsninger på komplekse samfunnsutfordringer fremheves som særlig viktig.

Som kontekst og rammer for campusutvikling i et 50-årsperspektiv, er det laget fire alternative beskrivelser av mulige strategiske valg for framtidens NTNU: *Elite*, *Digital*, *Urban* og *Vekst*. De fire perspektivene er ment som et grunnlag for NTNUs ledelse og styre i deres vurderinger av behov ved framtidig campusutvikling. Samtidig vil perspektivene kunne inngå i framtidige strategiprosesser for utvikling av universitetet både i lokal og nasjonal sammenheng. De fire perspektivene vektlegger betydningen av rådende utviklingstrekk ulikt, og kan derfor oppfattes som aktuelle gitt bestemte forutsetninger. Elite-, digital- og urbanperspektivene beskriver varianter av et universitet der samhandling og nærhet til byen, arbeidslivet, faglige samarbeidspartnere og samfunnet rundt er bærende element. Til forskjell fra disse tre bygger vekst-perspektivet på en tanke om at utdanningsvirksomheten ved NTNU vokser kraftig, og at det, som en konsekvens, også blir en betydelig folkevekst i Trondheim. Dette perspektivet sannsynliggjør derfor fortsatt spredt lokalisering av NTNUs virksomhet.

Hva som representerer de avgjørende konkurransefortrinn i et 50-årsperspektiv er vanskelig å forutsi. En godt tilrettelagt campus og gode bygninger, det være seg nye eller eksisterende, kan ha betydning i framtidig konkurranse om de beste studentene og forskerne. Den grunnleggende faktoren for å tiltrekke seg studenter er imidlertid kvaliteten på forskning og undervisning. Valgene i dag må derfor baseres på hvilken strategi som allerede på kort sikt vil gi universitetet et løft. Sett fra dagens situasjon er det noen forhold som må ivaretas uavhengig av campuslokalisering. Disse inkluderer krav til attraktivitet og konkurransekraft, fleksibilitet og mulighet for differensierte lærings- og samhandlingsarenaer, samarbeid med arbeidsliv og samfunnet, og hensynet til helse, miljø og sikkerhet. I praksis vil framtidens NTNU være basert på slike forhold, og på elementer fra de fire utviklingsperspektivene. Politiske og strategiske beslutninger, ved NTNU eller på nasjonalt nivå, vil påvirke hvilken retning universitetet tar.

NTNUs muligheter for videre utvikling vil ikke stå og falle på campuslokalisering. Universitetet kan uansett utvikle kvaliteter og tjenester, både på campus og integrert i byen, som samlet gir et bredere tilbud, mer mangfold og økt attraktivitet for studenter og forskere. Behovet for nærhet mellom kunnskapsmiljøer og et kunnskapsrikt arbeidsliv er viktig for utvikling av de viktige synergiene som skapes i sterke utviklingsmiljø, men kan ivaretas på ulike måter.

Visjonsrapporten anbefaler likevel en tettere samling av campus, ut fra en vurdering av at det vil gi det beste grunnlag for at NTNU skal videreutvikles mot et mål om å bli et fremragende universitet i internasjonal målestokk. Anbefalingen baseres på en erkjennelse av at samarbeid innen og mellom alle NTNUs strategiske områder; utdanning, forskning og kunstnerisk virksomhet, nyskaping og formidling, er en viktig indikator på om universitetet lykkes i å realisere sitt samfunnsoppdrag. Det samme er muligheten til interaksjon med det mangfoldet av sterke miljøer som er etablert i Trondheim; SINTEF, St. Olavs hospital, HiST, NINA og en rekke større private og offentlige virksomheter. Gode møteplasser vil spille en nøkkelrolle for å utløse og utnytte nye muligheter i samarbeidet mellom de ulike kunnskapsmiljøene, arbeidslivet og byen. Det antas at en samlet og bynær campus vil gi NTNU bedre forutsetninger for å ivareta slike behov og gi det beste grunnlaget for videre utvikling regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Videre bygger anbefalingen på behovet for fleksibilitet i en framtidig situasjon man enda har begrenset kunnskap om. En mer samlet campus øker muligheten for organisatoriske tilpasninger som følge av mulige endringer i antall studenter, økt internasjonalisering, implementering av nye lærings- og undervisningsformer, nye fagtilbud og nye tilnæringer til forskning og nyskaping. Det vil gi alle deler av NTNU bedre mulighet til å utnytte moderne lærings- og samhandlingsarealer, til å oppdage og realisere potensial mellom disipliner og tankesett, og til å gjøre seg tilgjengelig for åpen dialog med samfunnet rundt. En mer samlet campus forenkler utvikling av gode løsninger for infrastruktur og logistikk, og kan dermed bidra til økt bærekraft. Det bidrar dessuten til å styrke og synliggjøre bredden i NTNUs profil, og gir studentene bedre mulighet til å dra nytte av mangfoldet i tilbudet. På denne måten tilfører man også kraft til arbeidet med å videreutvikle en felles identitet og internasjonal prestisje.

Innspill til rapporten «NTNU2060 Visjoner for campusutvikling»

Det kom inn 25 innspill på visjonsrapporten, hvorav åtte fra eksterne aktører, se vedlegg. Innspillene viser at det er en betydelig støtte for visjonsrapportens anbefaling om en samling av campus i nærheten av Gløshaugen, ikke minst fra studentenes egne organ. Studenttinget vektlegger at en samling vil skape en sterkere felles identitet blant studenter og ansatte, at det vil bli enklere å ta emner på tvers og utnytte den samlede kompetansen i NTNUs fagmiljø, og gi et mer fleksibelt læringsmiljø.

Et klart flertall av NTNUs egne fagmiljø og organisasjoner ser en samling av campus ved Gløshaugen som hensiktsmessig. Fakultetene er særlig opptatt av potensiale knyttet til tverrfaglighet, og åpenhet og samspill med omgivelsene, både for medarbeidere og studenter. Tilsvarende peker organisasjonene på mulighetene som ligger i tverrfaglighet, og også i samarbeid mellom ulike organisasjonsnivå og grupper av ansatte. De fire utviklingsperspektivene drøftes lite, men utviklingstrekkene knyttet til Digital og Urban synes tatt for gitt. Diskusjonene sentrerer rundt Elite og Vekst, og spørsmålet om hvorvidt og hvordan disse lar seg kombinere. SVT- og HF-fakultetene er særlig opptatt av at en mer samlet campus vil legge bedre til rette for utviklingen av tverrfaglig samarbeid og kunnskap i samsvar med NTNUs oppdrag. Miljøene innen teknologi og naturvitenskap understreker behovet for å sikre areal for fremtidig ekspansjon nær Gløshaugen, med særlig vekt på laboratorier/eksperimentell virksomhet. Betydningen av Ocean Space Center fremheves, og man spør om og hvordan realisering av en mer samlet NTNU campus vil påvirke dette prosjektet.

Noen av innspillene viser at det også er motforestillinger mot visjonsrapporten blant NTNUs medarbeidere. Eksempler på dette er spørsmålet om det er hensiktsmessig å kombinere perspektivene Vekst og Elite. Andre forbehold er knyttet til antakelsen om at NTNUs egenart og profil vil være den samme i 2060 og til forholdet mellom tverrfaglighet, disipliner, og disiplinenes utvikling. Skepsis til en mulig samling av campus begrunnes med forhold som ressursprioritering, ulemper i byggeperiode og ved flytting, spørsmålet om reserveareal og grunnforhold, og behovet for å ruste opp eksisterende bygningsmasse.

Regionale myndigheter og viktige samarbeidspartnere gir entydig støtte til en mer samlet campusløsning for NTNU. Viktige begrunnelsene er at det vil sette NTNU bedre i stand til å løse sitt samfunnsoppdrag, styrke sin nasjonale og internasjonale rolle, møte endringer, og legge bedre til rette for ulike typer samarbeid. Deres egen nytte av større nærhet til NTNUs samlede aktiviteter betones.

Et kjennetegn ved mange av innspillene som gir støtte til økt nærhet mellom NTNUs campuser, er at campusutvikling diskuteres som et samspill mellom arealutforming, infrastruktur, organisasjons- og kulturutvikling og teknologi. Campusareal og bygningsmasse må kunne tilpasses endringer i behov over tid. NTNUs profil og egenart fremheves som viktig. Det samme gjør fordelene ved større åpenhet mot byen; næringsliv og samfunnsliv. Samlet sett gir tilbakemeldingene styrke til ambisjonen om en mer samlet NTNU campus. Det er en utbredt tiltro til at dette vil være det beste grunnlag for å løse samfunnsoppdraget, realisere NTNUs visjon, heve kvaliteten på virksomheten og oppnå internasjonal anerkjennelse som et fremragende universitet.

Andre hensyn

En endelig anbefaling i spørsmålet om den videre utviklingen av campus NTNU bygger på en samlet vurdering av mange forhold. Nedenfor følger noen betraktninger omkring sentrale forhold som er under drøfting:

Kvalitetssikring av KVVU – KS1

I 2013 ble det gjennomført en konseptvalgutredning (KVVU) for framtidig lokalisering av campus NTNU i regi av Kunnskapsdepartementet (KD). Utredningen ble gjort av Rambøll, og overlevert KD 31. januar 2014. Konseptvalgutredningen gjennomgår for tiden kvalitetssikring (KS1). Finansdepartementet og KD har valgt konstellasjonen Metier/ Møreforskning Molde for dette oppdraget. I henhold til plan skal kvalitetssikringen ferdigstilles i august, slik at regjeringen kan ta stilling til endelig konsept i løpet av høsten 2014. Mulige usikkerheter som analyseres i KS1 er knyttet til dimensjonerende behov, hvilke effektmål som skal vektlegges for NTNUs virksomhet og vurdering av kostnader ved ulike konseptvalg.

Tomtekapasitet og grunnforhold

Foreliggende KVVU dokumenterer tilstrekkelig tomteareal til å dekke både umiddelbare og framtidige behov i et 50-årig perspektiv. Det gjelder både for delt konsept med fortsatt campusdrift både på Dragvoll og Gløshaugen, og ved en reetablering av campus Dragvoll ved Gløshaugen.

Grunnforholdene rundt Gløshaugen er en av flere usikkerhetsdrivere i usikkerhetsanalysen knyttet til kostnader ved utbygging. Samtidig fastslår KVVU at grunnforholdene i området med stor sannsynlighet tillater nye bygninger. Man avventer imidlertid endelige konklusjoner fra et arbeid som gjennomføres i samarbeid mellom Trondheim kommune, NTNU og SiT for å utrede skredikkerheten i Gløshaugen/Bakklandet-området. Bakgrunnen for dette arbeidet, som ble startet i 2010, var nye krav fra NVE om å utrede

områdestabilitet ved alle nye utbygginger allerede på reguleringsplannivå. Rapporten ventes å foreligge i mai 2014. Denne vil sannsynligvis anbefale videre utredninger i angitte områder.

Finansielle hensyn

Hensikten med Statens prosess for kvalitetssikring er å utarbeide et solid grunnlag for to beslutningspunkt; først regjeringsvedtak om forprosjekt, deretter Stortingsvedtak om statlig finansiering. En samling av campus innebærer et betydelig investeringsbehov over en 10 års periode for å reetablere campus Dragvoll i nærheten av Gløshaugen og ivareta de andre prioriterte utbyggingsprosjektene ved NTNU. Mandatet for KVVU åpner for vurdering av alternative organiserings- og styringsmodeller for en utbygging av arealer for NTNU. Hensyn knyttet til framtidig driftsøkonomi er ivaretatt i KVVU i form av nåverdi-betraktninger.

Den samfunnsøkonomiske analysen i KVVU viser at nåverdi for de tre konseptene som er beskrevet spenner fra 5 til 8 milliarder. Nåverdi er summen av byggekostnader og årlige FDVVU-kostnader, diskontert til nåverdi. Realisering av de totale verdiene på Dragvoll er ikke inkludert i foreliggende beregninger, fordi man sett i et samfunnsøkonomisk perspektiv kan utløse en del av disse verdiene gjennom tomtsalg uavhengig av konseptvalg.

Campus NTNU og Ocean Space Centre. Framdrift.

KVVU for Campus NTNU eies og ledes av Kunnskapsdepartementet. Utredningen er i KS1-fase. Grunnlaget for KVVU Campus NTNU er behov knyttet til kapasitetsøkning og funksjonsoppgradering på Dragvoll samt NTNUs samlede arealbehov i et 50-års perspektiv. Foreliggende KVVU inkluderer alle prioriterte tiltak i NTNUs gjeldende campusplan.

Ocean Space Centre eies av Nærings- og Fiskeridepartementet, og KVVU-arbeidet ble ledet av MARINTEK i samarbeid med NTNU. KS1-fase er avsluttet. To alternativ utredes videre til endelig regjeringsbeslutning om konseptvalg, tidligst i midten av 2015 (noe avhengig av prosessen for ESA-godkjenning).

Utredningene for Campus NTNU og Ocean Space Centre antas begge å være i forprosjektfase/KS2 i perioden 2015-2017, og Stortingsvedtak om finansiering antas tidligst å komme i 2017-2018. Det betyr at for begge prosjekt kan byggestart tidligst ventes å bli omkring 2018.

Samlokaliseringssynergier

Både i den foregående og den pågående campusprosessen fremheves potensialet i økt samarbeid mellom NTNUs fagområder, og mellom NTNU og eksterne fagmiljø, arbeidsliv og Trondheim by, som en viktig grunn til å samle campus Dragvoll og campus Gløshaugen. Samlokaliseringssynergier er vurdert i KVVU gjennom analyse av ikke-prissatte konsekvenser. Analysen er basert på ni effektmål, som dekker NTNUs strategiske områder, samt bærekraft og fleksibilitet, og studiemiljø og samspill med byen.

Rektors vurderinger

Utvikling av campus har vært et tema siden etableringen av NTNU i 1996, både politisk og internt ved universitetet. Det er viktig at man nå får en endelig avklaring av spørsmålet om lokalisering av NTNUs framtidige campuser. Rektors vektlegger særlig følgende momenter:

- NTNUs muligheter for å respondere godt på fremtidige endringer avhenger først og fremst av vår evne til omstilling, men vil styrkes gjennom utvikling av en fleksibel og åpen campus. Utvikling av campus ved NTNU må være begrunnet i en ønsket faglig utvikling, og forankret i NTNUs strategi og samfunnsoppdrag.
- I det videre arbeid med campusutvikling må studentenes behov for å kunne ta fag på tvers av disiplinene veie tungt. Det samme må responsen fra NTNUs fagmiljø, der flere påpeker gevinstpotensial knyttet til tverrfaglighet og åpenhet mot arbeidsliv og byen.
- En samling av NTNU campuser ved Gløshaugen gir bedre mulighet for å etablere tematiske fysiske fasiliteter på tvers av fagmiljø, for eksempel innen helse, teknologi, økonomi og lektorutdanning.
- Det pågående campusarbeidet er fundert i et dokumentert behov for økt arealkapasitet. Flytting og reetablering av HF- og SVT-fakultetene ved Gløshaugen forutsettes å omfatte hele virksomheten ved disse fakultetene, og må gi rom for fremtidig ekspansjon.
- På linje med utdanning, forskning og nyskaping inngår formidling som en sentral del av NTNUs oppdrag. Dette forsterker behovet for utvikling av NTNU Vitenskapsmuseet og andre arenaer for formidling.
- En samling av campus ved Gløshaugen må ivareta behovet for en helhetlig campusutvikling der tidligere prioriterte prosjekt inngår (NTNU campusplan og Ocean Space Centre).
- Uavhengig av lokalisering er en utvikling av framtidig campus for NTNU et stort prosjekt. Analyse av ikke-prissatte konsekvenser i foreliggende KVV sannsynliggjør at en samling av campus gir best resultat sett i forhold til definerte effektmål. Merkostnadene ved samling av campus ved Gløshaugen vil i stor grad kunne kompenseres ved salg av arealene på Dragvoll.
- Det politiske bildet er ikke klart, men det er lokal tverrpolitisk enighet om at NTNU bør samles som foreslått. Våre nære samarbeidsinstitusjoner anbefaler det samme.

Samlet sett vurderer Rektor nå situasjonen slik at en samlokalisert modell for framtidig campus NTNU ved Gløshaugen best vil bidra til å realisere universitetets strategi og samfunnsoppdrag. Visjonsrapportens anbefalinger bør legges til grunn for det videre arbeidet med å utvikle NTNU.

Vedlegg:

1. [«NTNU2060 Visjoner for campusutvikling». Rapport.](#)
2. [Oppsummering av innspill om visjonsrapporten. Notat](#)